Den lilla hertiginnan
Barbro Sigfridsdotter
Del II

En släktsaga från 1500-talet
i Vasaättens närhet

Roger Nordström

Ur kapitlet

Kröningståget

Juni 1561

De högättade med sitt tjänstefolk steg ombord på Gässlingen tillsammans med högadeln, de utländska gästerna och drabanterna. På de övriga fyra skeppen, Grågåsen, Slaghöken, Sångsvanen och Storken hystes respektive stånd blandade med landskapens väpnade styrkor.

Skeppen la ut från land och Mälaren visade sig från sin allra bästa sida denna dag. Vågorna krusade sig i den friska brisen och den molnfria blå himlen speglade sig i farleden. Johan, Barbro och Magnus hade tagit plats på fördäcket tillsammans med Liisa och Mary och de engelska sändebuden Sir Henry Knollys och Sir Henry Carey.

– Se så kavat och oblyg min lilla dotter är, sa Barbro. Hon kommer att växa i sin roll som Pleasanthalls framtida godsägarinna om jag ger henne den utbildning som jag har i åtanke. Hon ska lära sig det engelska språket och att läsa och skriva. Och så ska hon förstås lära sig rida och hantera pil och båge. Därefter är hon redo att inta sin plats på Pleasanthall.

När de kommit i höjd med Svartsjölandet serverades sällskapet glasbägare fyllda med iskallt vin från Franken och ett lättare middagsmål såsom ålpastej, sikpastej och gäddpastej på flatbröd. Liisa försökte förmå Mary att ställa sig upp men hon drattade genast på ändan när båten krängde. Sir Carey böjde sig fram och viskade i Barbros öra:

– Lady Elbow, låt Sir Knollys och jag delge er ett förslag som drottning Elizabeth bett oss att framföra i all enskildhet. Tillåter ni att vi ställer oss vid relingen där borta, sa han och pekade?

De förflyttade sig och lutade sig mot relingen med Barbro mellan sig för att inte påkalla uppmärksamhet och lät solen värma deras ansikten.

– Jag har alltid varit förälskad i er Lady Elbow, sa Henry Knollys. Min önskan är att du vill följa med oss tillbaka till Pleasanthall och att vi ingår äktenskap i Westminster Abbey. Vi kommer att kunna ge Mary och våra barn allt de vill ha och allt vi önskar. Det är inte bara jag utan även Elizabeth som vill att du kommer tillbaka till England. Hon vill att du är med och strider för hennes sak och säger att du är en av de få hon kan lita på.

– Det ingår inte alls i mina planer, tänkte Barbro, och dessutom står det utom allt tvivel att jag väntar ett barn med Johan. Nu har jag plötsligt, från att vara ensam, fått två friare.

– Ni smickrar mig, Sir Knollys. Jag måste medge att ni överraskade mig. Du vet att jag alltid haft ett gott öga till dig och det skulle varit en fantastisk möjlighet om jag inte hade återupptagit mitt förhållande till hertig Johan igen. Men ännu är vi inte överens så, kära Henry, låt mig få tid på mig att begrunda ditt och drottningens erbjudande.

När de fem skeppen lagt till vid Flottsunds förstärkta träkajer och ceremonimästarna fått ordning på kröningståget satte det sig i rörelse mot Uppsala slott. Ripper hade svårt att ta plats vid sidan om Månstjärna så han intog sin plats bredvid Eriks vita hingst istället. Nyfikna bönder och tjänstefolk kantade vägen för att få se en skymt av den blivande konungen. Det var en upplevelse utöver allt annat i deras annars så enformiga liv.

Ett par timmar senare skymtade de huvudporten på Uppsala slott. Slottet som Gustav en gång i tiden låtit uppföra på Kaseåsen som en försvarsanläggning mot Svearikes fiender. Om det nu fanns någon tanke på att återupprätta den katolska tron i landet så kunde det inte undgå någon att den gamle kungen även låtit rikta kanoner mot ärkebiskopen i Nordens största kyrka, Uppsala domkyrka, där Erik skulle krönas den kommande dagen.

Drabanterna posterades ut på slottet medan Upplands väpnade styrkor posterades runt slottsmurana och åsen. De skulle efterhand komma att avlösas av väktare från de andra landskapsstyrkorna. Utanför slottets murar hade det byggts gigantiska stallbyggnader för kröningstågets hästar. De som kommit ridande satte av och ledde in sina riddjur i stallen varifrån de tog sig in genom en underjordisk gång till slottshallen medan övriga tog sig dit den naturliga vägen via huvudporten. I hallen anvisade ceremonimästarna sovkammare åt gästerna. Johan och Magnus fick genast hjälp av stalldrängarna med sina hästar medan Barbro blev försinkad och lämnad efter tillsammans med Ripper.

Hon såg sig om i väntan på en stalldräng då hon fick se en grann, välbyggd och högrest man som leende studerade henne på håll. Han var blond men hade, trots det, mörka ögonbryn, bruna ögon och en beundrande blick. Hans klädsel var påkostad och de svarta stövelskaften nådde honom nästan upp till knäna. Han höll en röd sidenfana med en gyllene drake och två rosensymboler i silver medan han sakta närmade sig henne, fortfarande leende som om de var bekanta.

– Barbro Sigfridsdotter, verkligheten överträffar sannerligen dikten, började han, och bugade sig inför henne.

– Förlåt, men är vi bekanta? Hon kände att kinderna hettade när den vackraste mannen som världen skådat stod livs levande framför henne.

– Ni har rätt att vi aldrig har träffats även om jag såg er från ett mycket långt avstånd på Skeppsbron i morse. Däremot har jag skrivit brev till er som inte har besvarats trots att jag sände er en vit duva för att påskynda skrivelsen, sa han och skrattade

leende. Jag är Måns Helgesson och är ladufogde hos hertig Magnus på Kungsbro kungsgård.

– Är det ni! Att vi skulle råkas just här. Vilken tillfällighet. Vi är innerligt tacksamma för boskapen ni skeppade över till oss. Det var en ovärderlig hjälp som fick Rosengården att återfå sin forna glans.

– Det gör mig glad och belåten. Jag var full av iver att hjälpa er. Hela mitt liv har jag väntat på ett tecken från Gud om var jag skulle finna min tillkommande och nu trodde jag att jag funnit henne. Det var förstås inbillning men jag kunde inte sluta drömma och fantisera om er. Efter att hertig Magnus framfört sin dikt rörande er som den sköna Afrodite fanns ingen återvändo så jag måste erkänna att det inte är en tillfällighet att vi träffas här. Jag har avsiktligt stått och väntat på er. Dessvärre är det så att jag tjatat på hertig Magnus att få äran att vara fanbärare för Östergötlands väpnade styrkor bara för att få möjligheten att få se en skymt av er. Ni har inte lämnat mig någon ro. Jag är förälskad i er utan att vi mötts och nu när vi träffats har min kärlek fördjupats. Nu vet ni sanningen så nu lovar jag att besinna mig.

Barbro blev för första gången i sitt liv totalt svarslös och stirrade överrumplad på Måns som väckte en ovanligt stark lockelse hos henne. Hjärtat bultade, hennes kinder hettade och tiden tycktes stå still.

Hon återvände till verkligheten när stalldrängen tog tag i Månstjärnas tömmar och tittade frågade på henne, huruvida han skulle ta hand om hennes häst.

– Du har en vacker skimmel, sa Måns, och bröt tystnaden. Som fanbärare rider jag en fux. Får jag visa dig min häst, sa han och ställde ifrån sig Östergötlands fana?

– Ja, gärna, sa Barbro, som återfått talförmågan.

– Du har en praktfull varghund, fortsatte Måns, medan de gick mot båset.

– Han heter Ripper, jag har honom till jakt.

– Jagar du?

– Ja, hertig Johan har gett mig tillåtelse att fälla vilt på hertigdömets mark. Utan den hjälpen och min pilbåge skulle folket där hemma på Rosengården gått hungriga sedan fäxet brann ner.

Mer än så blev inte sagt eftersom de var framme vid båset där fuxen stod.

– Hon heter Solöga, sa Måns.

– En sådan ståtlig springare. Det ser besvärligt ut att sitta upp på en häst med sådan hög mankhöjd.

– Det är en Fredriksborgare, sa Måns, och skrattade leende. Hon kommer från Danmark där de avlas för de beridna inom armén.

De gick tillbaka och tog sig genom den underjordiska gången som ledde till slottshallen. Där fick de anvisningar om var de skulle inkvarteras. Barbro i Kungsflygelns tredje våning i hertig Johans kammare medan Måns inhystes i tredje salen på Drottningflygelns första våning. De skiljdes åt med vissheten om att de skulle återses under de kommande dagarnas festligheter.

Barbro stannade kvar i slottshallen ett kort ögonblick bara för att få en sista skymt av Måns innan han försvann till Drottningflygeln.

– *Tu quidem adhuc pulchra es* Du är sannerligen fortfarande vacker, hörde hon någon utropa bakom henne i slottshallen och snurrade runt för att se vem det var.

– Lambert Rijckaertsone! Det hade jag inte förväntat mig. Visserligen berättade byggmästare Richter att du var en av konsthantverkarna som skickades hit för att utsmycka Uppsala slott men jag hade ändå inte tänkt på att vi skulle kunna sammanträffa här. Det är ju nästan tre år sedan vi sågs sist. Det var trevligt men nu måste jag ta mig upp till hertig Johans kammare.

– Då följer jag med er dit. Det är jag som har dekorerat väggarna i den kammaren. Jag vill veta vad ni tycker om motiven.

– *Vad är det som händer. Först överraskar Henry Knollys med att vilja gifta sig med mig, sedan möter jag den vackraste mannen jag sett i hela mitt liv som påstår sig vara förälskad i mig och så dyker min gamla älskare upp och spinner som en katt efter att han träffat mig. Allt detta under det att jag väntar barn med hertig Johan. Ett, tu, tre har jag fyra friare. Jag som var helt ensam efter att Fredric dött.*

Lambert visade väggmålningarna där han skildrat berättelsen om Jesus från Nazareth och Maria från Magdala. Det första motivet föreställde den gången då Jesus mötte Maria på Betlehems kulle. Maria var drottninglikt tecknad med blottad överkropp medan Jesus stod med framsträckta armar som visade att han åtrådde henne.

– Du är inte lite fräck du, sa Barbro. Det är ju dig och mig du har avbildat!

– Nej, du ser väl att texten lyder ”Jesus från Nazareth och Maria från Magdala”.

Barbro tittade stramt på Lambert och gick vidare till nästa motiv som visade Kristus som kysste Maria. Lärjungarna var placerade under dem som frågande sträckte ut sina armar mot de älskande. Undertexten lydde ”Varför älskar du henne mer än oss”; ”Varför älskar jag inte er som henne”. Återigen såg hon att det var Lambert och sig själv han avbildat. Det tredje motivet var skildringen av en naken Maria som smörjer en naken Jesus med en dyrbar olja medan hon häller den över hans kropp.

– Nu ska du genast hämta dina färger, penslar och palett och ändra mitt utseende till oigenkännlighet. Jag vill inte att hertig Johan eller någon annan ska känna igen mig på motiven eller så skrapar jag bort mitt ansikte med min koddo.

Då öppnades dörren och hertig Johan själv steg in.